

Kristijan GARAJ

PROJEKTI ZADATAK: MUZEJ GRADA KOPRIVNICE

Zbog suvremenih potreba za interpolacijama novih sadržaja u stare jezgre, što ih jednom gradu kao što je Koprivnica nameće rast njegova urbanog tkiva, zbog što primjerenijeg odnosa prema zatečenom nasljeđu i njegovim pravim vrijednostima i zbog toga da bi te vrijednosti postale dio svijesti svih koji u tom gradu žive, a ne samo onih koji planiraju njegovo novo lice.

IZVOD IZ VAŽEĆIH DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA GENERALNI URBANISTIČKI PLAN KOPRIVNICE

TEKSTUALNO OBRAZLOŽENJE. Kao jedan od najznačajnijih zadataka realizacije ovog plana ističe se reafirmacija urbanog života, a koja će se provesti rekonstrukcijom, revitalizacijom i obnovom povijesne jezgre grada kao najznačajnijeg elementa urbanog identiteta Koprivnice i prostora s najizraženijim stvorenim vrijednostima graditeljskog nasljeđa i vrtno-parkovne arhitekture, povezivanjem ključnih koncentracija nizom atraktivnih i pješačko stimulativnih sadržaja s odgovarajućom urbanom opremom, s težnjom za postizanjem urbanog kontinuiteta na relaciji jezgra-rubne zone, u cilju homogenosti urbane strukture, unosenjem sadržaja prvenstveno društveno-kulturnog, umjetničkog i obrazovnog karaktera.

Objekti navedenog karaktera mogu se graditi na postojećim i novoformiranim parcelama u okviru zona stambene, poslovno-stambene i proizvodno-servisne namjene u mješovitoj strukturi na uređenom ili djelomično uređenom zemljištu, kao novi objekt unutar zone ili zamjenom postojećeg objekta, interpolacijom, a kao slobodnostojeći ili ugrađeni objekt. Visina takvih objekata može biti maksimalno 1 etažu viša od susjednih (izuzevši prizemne objekte), ako takav objekt ima ravan ili mansardni krov, a dopuštena površina za izgradnju je maksimalno 60 % površine parcele. Postavlja se i zahtjev da se centar prilagodi stvarnim potrebama i mogućnostima, a zelenilo da se razvija integralno s funkcionalno prostornom cjelinom, a ne kao popunjavajući sistem, a prema evidentiranim objektima prirode (park, bedemi) i spomenicima kulture, koji zauzimaju ključno mjesto u koncepciji organizacije i korištenja, postavlja se obaveza održavanja, uređenja i privođenja adekvatnoj namjeni.

IZVOD IZ VAŽEĆIH DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA PROVEDBENI URBANISTIČKI PLAN PODRUČJA CENTAR "ZONA TRŽNICE", IZMJENE I DOPUNE 1993.

TEKSTUALNO OBRAZLOŽENJE. Različita fizionomija, struktura i značaj prostornih cjelina uvjetuju funkcionalno i oblikovno dijeljenje prostora u 4 izrazite zone, a u skladu s time se određuje sljedeća namjena površina:

- a) zona bedema: parkovna površina s rekreacijom;
- b) zona sporta i rekreacije;
- c) potez poslovno javne namjene;
- d) veći poslovni kompleksi;
- e) postojeća mješovita izgradnja – individualni stambeni objekti, stambeno poslovni, poslovni i sakralni objekti
  - veće parkovno zelenilo
  - javno prometne površine (kolne i pješačke)

Načelno, *arhitektonsko oblikovna koncepcija zgrade trebala bi biti suvremenog karaktera*, utemeljena na urbano–arhitektonskim vrijednostima povijesne urbane cjeline Koprivnice. Preporučuje se izbjegavanje pseudostilskih elemenata oblikovanja.

Ipak, za objekte u zoni postojeće strukture mješovite niske izgradnje u postupku utvrđivanja posebnih uvjeta uređenja prostora utvrdit će se veličina i visina objekta te oblikovni elementi za svaki pojedini slučaj.

MUZEOLŠKI PROGRAM

MUZEJ, kao neprofitna, stalna ustanova u službi je društva i njegova razvoja, otvorena javnosti, koja sabire, čuva, istražuje, komunicira i izlaže materijalna svjedočanstva čovjeka i njegove okoline, radi proučavanja, obrazovanja i zabave.

ORGANIZIRANJE PROSTORA MUZEJA

Prostor muzeja mora omogućiti integralno funkcioniranje muzejske ustanove kao cjeline i individualno funkcioniranje njezinih osnovnih sadržaja: zaštite, istraživanja, komunikacije.

Zaštita – potpuno zatvoreni dio muzejskih prostora u koji pristup može imati samo muzejsko osoblje.

Istraživanje – kombinirani prostori u koje se jednim dijelom može dopustiti pristup javnosti.

Komunikacija – u potpunosti omogućen pristup javnosti. Uključuje i prostore za upravu i tehničke službe.

Prostori za zaštitu muzejske građe – prvenstveno su to prostori kvalitetnih spremišta u kojima bi trebali vladati idealni uvjeti za život muzejskih predmeta, strukturirani prema vrstama materijala od kojih su predmeti pretežno izrađeni. Uz njih su obično radionice za konzerviranje i restauriranje, prostori za dezinfekciju i dezinsekciju materijala koji ulazi u muzejski režim. Poseban pristup, kvalitetna zaštita i poseban režim ulaza temeljne su značajke ovih prostora. Nije neophodno da spremišni prostori budu pod istim krovom s drugim muzejskim sadržajima. Njihova dislokacija je moguća, a i poželjna, kako bi se mogle kvalitetnije provesti mjere sigurnosti.

Prostori za istraživanje muzejske građe – prostori za istraživanje muzejske građe trebali bi biti dostupni kustosima i drugim stručnjacima muzeja, kao i istraživačima izvan muzeja koji žele istraživati pojedine muzejske predmete. Tzv. studijski depoi trebaju biti uz radne sobe kustosa, moraju biti dovoljno prostrani da se u njih povremeno donosi određena količina muzejskog materijala i trebaju imati kontroliran pristup kako bi se zajamčila sigurnost predmeta u njima.

Prostori za komunikaciju s publikom – prostori polivalentne naravi. Moraju zadovoljiti više funkcija. Na prvom je mjestu recepcija, garderoba, i orijentacijski centar, gdje se posjetitelj upoznaje s rasporedom prostora i sa sadržajima koji su u tim prostorima namijenjeni publici. Kupnja ulaznica i muzejskih suvenira i publikacija, uz muzejski restoran ili kavanu i eventualnu dječju igraonicu, tek su mogući prateći sadržaji.

Glavninu prostora čine dvorane za stalni postav i povremene izložbe, koje su međusobno odijeljene, s posebnim pristupom, te auditorij za predavanja i razgovore.

Pristup publike ovim muzejskim sadržajima treba biti dominantan, na najreprezentativnijem dijelu muzejske zgrade, na mjestu na kojem se ogleda sva kvaliteta muzejske arhitekture. Dojam koji stječemo na ulazu u muzej prati nas tijekom čitavog boravka u njemu. Ovim prostorima treba dodati knjižnicu i dokumentacijski centar koji mogu biti povremeno dostupni publici, a koji bi istovremeno trebali biti dostupni i stručnom osoblju muzeja. Oni su u sličnom položaju kao i studijski depoi pa bi ih bilo dobro locirati upravo na takva mjesta na kojima je omogućena dostupnost publike i osoblja, uz određeni režim zaštite. Sve ovo pretežno se odnosi na nove muzejske zgrade koje su građene na temelju definiranog muzeološkog programa.

MUZEJ GRADA KOPRIVNICE

Muzej grada Koprivnice je gradski muzej, koji veličinom i brojnošću svojih zbirki te prostorom koji one obrađuju pripada skupini regionalnih muzeja. Građa koju prikuplja i obrađuje pokriva područje srednje Podravine. S Odborom za osnutak Muzeja grada Koprivnice osnovan je i muzej 1945., a prvi stalni muzejski postav za javnost je otvoren 1951. godine.

MUZEJSKI PROSTORI

Muzej grada Koprivnice trenutno djeluje na nekoliko lokacija, čiji se broj smanjio novim ustrojem lokalne uprave i samouprave:

Muzej Grada Koprivnice (matična zgrada)

Trg dr. Leandera Brozovića 1, Koprivnica

Galerija Koprivnica, osnovana 1977.

Zrinski trg 9, Koprivnica

Kuća Malančec, osnovana 1985.

Đure Estera 12, Koprivnica

Galerija Hlebine, osnovana 1968.

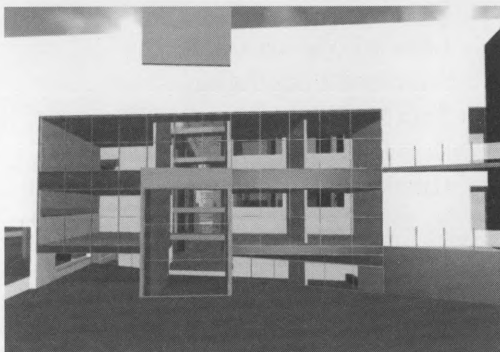
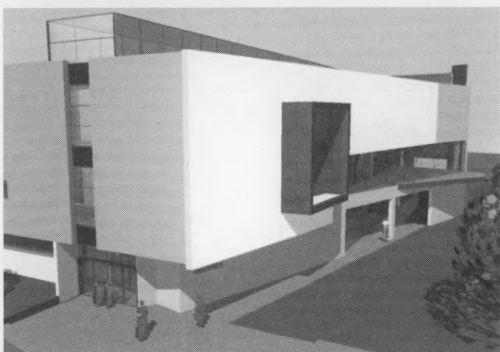
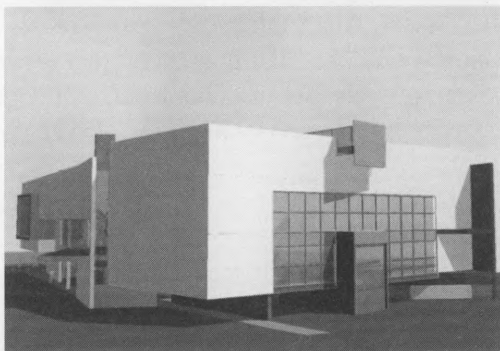
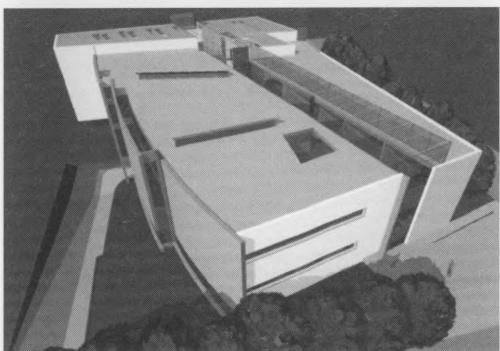
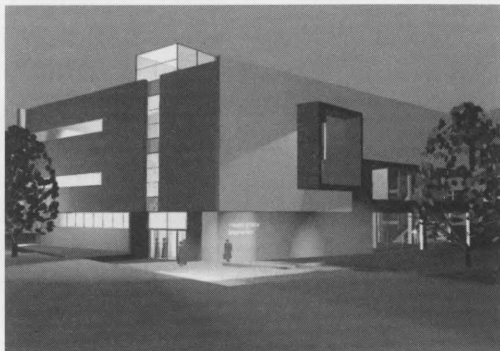
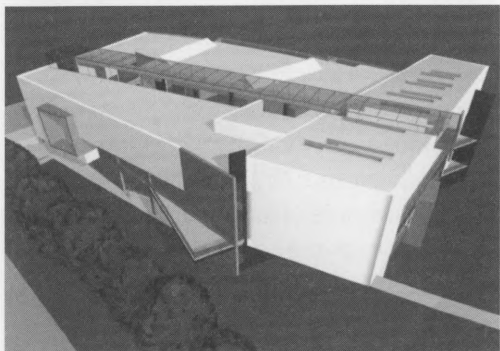
Muzejska zbirka Ivan Generalić, osnovana 1980.

Trg Ivana Generalića 15, Hlebine

Memorijalni kompleks logora 'Danica'

Đelekovečka cesta bb, Koprivnica

Iako muzejska djelatnost zahtijeva trodjelnu podjelu postojećih muzejskih prostora u odnosima 1 : 1 : 1 (odnosno uredovni prostor : izložbeni prostor : spremišni prostor), u praksi ona do sada nije provedena. U tijeku su privremene sanacije i djelomične adaptacije dijela prostora.

Projektni zadatak: Nova zgrada Muzeja grada Koprivnice.

DJELATNOST MUZEJA

Ostvaruje se djelovanjem odjela i više cjelovitih zbirki vezanih uz pojedine odjele:

- ♦ odjel povijesti
- ♦ odjel arheologije
- ♦ odjel etnologije
- ♦ odjel likovnih umjetnosti s galerijama
- ♦ muzejska knjižnica.

ZBIRKA DR. VLADIMIR MALANČEC

Ambijentalnu vrijednost građanske kuće iz prvih desetljeća 20. stoljeća nastojalo se prikazati i predstaviti interdisciplinarno, pri čemu je naglasak stavljen na bogatu zbirku slika, zbirku namještaja, predmeta primijenjene umjetnosti, zbirku violina, bogatu privatnu biblioteku te zbirku dokumenata, fotografija i memoriabilija.

TEHNIČKI OPIS

Uvod. Parcela planiranog objekta nalazi se u Esterovoj ulici u Koprivnici, najstarijoj gradskoj ulici, koja je bila najvažniji komunalni prostor unutar nekadašnje utvrde. Na zapadnoj strani ulice nalazili su se svi javni sadržaji. Nedvojbeno je današnja Esterova ulica bila primarna ulica u tvrđavi i naselju izvan nje. Njezino je značenje u prostoru naglašeno i trgovim i slobodno se može reći da je još uvijek najzanimljivija ulica povijesnog dijela, a i cijeloga grada.

Parcela je smještena na mjestu kontakta gradskog parka i još jednog vrijednog urbanog prostora – baroknog parka skulptura.

Postojeće stanje. Na samoj parceli još uvijek postoji objekt čije je skoro uklanjanje predviđeno da bi se oslobodio prostor za gradnju gimnazije za 550 učenika te glavne gradske sportske dvorane. S istočne i južne strane parcele ulični su drvoredi, dakle, s istih strana parcelu omeđuje ulica. Obzirom da je Esterova ulica djelomično pretvorena u pješačku zonu (riječ je o najužem središtu grada) zamišljeno je uređenje pješačke zone (odnosno uvođenje režima za prometovanje osobnih vozila). Iz istog razloga na parceli nije riješeno parkiranje (osim u podrumskoj etaži – za dostavu umjetnina i djelatnike muzeja).

Odnos prema uvjetima iz dokumenata iz prostornog uređenja. Zbog što boljeg povezivanja dva važna urbana prostora (gradskog parka i baroknog parka skulptura) tlocrt objekta djelomično je razvijen van zone maksimalne dopuštene izgradnje, ali ne prelazi određenu maksimalnu granicu izgradnje parcele od 60 %. Također djelomično dolazi do prelaska te linije u višim etažama, radi što jačeg naglašavanja konceptom utvrđenih glavnih smjerova.

Struktura, veličina i sadržaj objekta. Objekt je koncipiran tako da propušta gradski park da "prostruji" kroz njega i tako postaje integriran s funkcionalno prostornom cjelinom, ostvarujući time nestajanje čvrste granice parka koja je prije toga bila ostvarena zgradom koja je kao zid bila postavljena prema gradskom parku. U smjeru glavne osi vodi se i pješaka, tako da pješački smjer nije napadno prekinut (kao što je to bio do sada) nego vodi kroz organizam kuće i doprinosi prožimanju objekta s gradskim parkom.

Veličina, oblik i struktura građevine. Tlocrtno je objekt nastao kao rješenje međuzavisnosti s ranije spomenutim okolnim urbanim elementima tako da je vidljiva izrazita os od središta gradskog parka (paviljon) pa do zvonika franjevačke crkve, koja se čita kroz cijeli objekt. U drugom smjeru, a od podjednakog značenja, javlja se pravac prema baroknom parku iz čijeg se središta objekt lepezasto širi (zamišljeno). Visinski objekt se sastoji od podruma, prizemlja i dvije etaže čiji je ravan krov u visini sljemena današnjeg objekta muzeja grada. Sastoji se od funkcionalno odvojenih cjelina: izložbenih prostora koji su na svim etažama od prizemlja do drugog kata (s tim da je sjeverno krilo objekta koje je odignuto od terena te za visinu od pola etaže nadvisuje glavni korpus objekta predviđeno za galeriju), prostori za zaštitu i istraživanje muzejske građe (radio-nice i spremište umjetnina) u podrumu su s prilazom ostvarenim preko rampe te garažom za dostavu umjetnina. U sklopu prostora komunikacije s publikom svi su prateći sadržaji: info pult s prodajom karata, garderoba, "gift shop", kavana, sanitarije za posjetitelje te osobna dizala.

Visina etaža. Ulaz u objekt smješten je u koti -0.60 m u odnosu na Esterovu ulicu. Visina prizemlja je 4.0 m, a na mjestima je otvorom u stropu povezana s prvim katom, dok je kod prve i druge etaže ta visina 3.60 m. Uočljivo je izrazito prožimanje prostora po vertikali, a najjače je izraženo u glavnoj osi objekta. visina podrumske etaže iznosi 3.0 m. krilo galerije je za 2.40 m odignuto od tla i ispod njega vodi pješački smjer.

Utjecaji na oblikovanje. Izrazita os od parka prema zvoniku franjevačke crkve koja je usječena i čitljiva kroz cijeli objekt, u relaciji sa smjerom prema baroknom parku, rezultirali su prostorom bogatim vrijednim vizurama tako da unutar objekta ne postoji manje vrijednih prostora. Bilo da je riječ o izložbenom prostoru ili garderobi, vizualna komunikacija s okolinom je prisutna.

Konstrukcija. Nosiva konstrukcija je ab, a predstavlja kombinaciju skeletnog sistema (središnji dio), poprečnih nosivih zidova (sjeverni dio) te jezgre (južni dio). Raspon skeletne konstrukcije 8×8.5 m, stup 60×60 cm i nosivi zidovi u rasponu od 5 m, zajedno s jezgrom djeluju kao ukruta.

Prometno rješenje. Postojeća pješačka jezgra bi prema GUP-u iz 1988. trebala postati okosnica pješačke komunikacije grada. Takav je u ovom konkretnom slučaju stav i prema Esterovoj ulici, dakle pretvaranje ulice u pješačku zonu uz uvođenje režima za prometovanje osobnih vozila. Parkiranje za posjetitelje se ne rješava u okviru parcele već se smatra da će postojeći kapaciteti (po zapadnom obodu parka) zadovoljiti i potrebe muzeja – 80 do 160 parkirnih mjesta – (GUP Zagreba – prijedlog 2000.), obzirom da su ta parkirališta predviđena i za tržnicu, a pretpostavka je da neće dolaziti do vremenskog preklapanja u potrebama jednih i drugih.

NAPOMENA:

- Ovaj rad skraćen je u dijelu arhitektonskih priloga dok je u tekstualnom dijelu istovjetan obranjenoj diplomskoj radnji na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu 2001. godine kod mentora doc. dr. sc. Vesne Mikić.
- Za stručne podatke zahvaljujem Draženki Jalšić Ernečić, dipl.povjesničar umjetnosti, višem kustosu odjela likovnih umjetnosti.